

obs Ter Tolne

PROTOCOL
GOED VAN START

2021-2022

OBS Ter Tolne OcTHO

INHOUDSOPGAVE

Goed van start.....	2
Vijf redenen voor een goede start	2
Bouwstenen van een goede start	2
Kenmerken van een fijne groep	2
Hoe een klas een (h)echte groep wordt.....	3
Verkenningsfase	3
Positioneringsfase.....	4
Groepsnormenfase	5
Uitvoeringsfase	5
Afscheidsfase	6
Samenvattend	6
Vervolgafspraken	7
Kwink.....	7

GOED VAN START

Hieronder volgt een samenvatting en opbouw van het boek 'Goed van Start'. Dit nemen we als uitgangspunt voor het creëren van een (H)ECHTE groep. We gaan er ook vanuit dat de opbouw inclusief de vergaderingen/ stimulerende activiteiten een vaste plek in het rooster krijgen.

VIJF REDENEN VOOR EEN GOEDE START

Het begin van het schooljaar biedt een uitgelezen kans om een positief leer- en leefklimaat te creëren in de klas. Een klimaat waarin het voor iedere leerling veilig is. Het loont om hierin direct te investeren. Via een aantal klassenvergaderingen maakt de leerkracht samen met de leerlingen afspraken over de norm in de klas 'hoe gaan we met elkaar om?'

Daarmee:

- stimuleer je de sociale verbondenheid
- versterk je de relatie tussen leraar en leerlingen
- leren leerlingen sociale vaardigheden
worden leerlingen verantwoordelijker voor elkaar en voor het reilen en zeilen in de groep
- leren leerlingen democratische omgangsvormen in de praktijk.

BOUWSTENEN VAN EEN GOEDE START

Om Goed van Start te kunnen gaan met je groep, heb je een stevig fundament nodig. Een aantal belangrijke bouwstenen zijn:

1. Je houding als leraar
2. Goed klassenmanagement
3. Een sterke eerste schooldag

Denk voordat het schooljaar begint goed na over de inrichting van het lokaal en de plek van alle materialen. Zorg dat je eerste schooldag staat als een huis. Daarmee geef je een belangrijk signaal af aan de groep.

KENMERKEN VAN EEN FIJNE GROEP

Prettige groepen, waarin alle leerlingen zich veilig voelen, hebben twee kenmerken: een positieve groepsnorm en een hoge cohesie (sociale verbondenheid). Groepen met negatieve groepsnorm en een lage cohesie hebben juist een onveilig leef- en leerklimaat. Daar kan pestgedrag gemakkelijk de kop opsteken.

Als leerkracht kun je de groepsnorm en de cohesie positief beïnvloeden. Dat doe je met specifieke norm- en cohesie-activiteiten. Met cohesie-activiteiten leren leerlingen elkaar beter kennen en maken ze samen plezier. Voorbeelden zijn Klas- en TeamBouwers en Silly Sports en Goofy Games. Normactiviteiten zijn de klassenvergaderingen. Deze worden allemaal in het boek genoemd.

HOE EEN KLAS EEN (H)ECHTE GROEP WORDT

Groepsvorming verloopt via een aantal fases.

Als we weten dat de ontwikkeling van een groep volgens een vast patroon verloopt, betekent dit dat we per fase kunnen nagaan hoe we dit fase positief kunnen beïnvloeden. Het biedt ons de mogelijkheid per fase een doel te stellen. We kunnen ons focussen op onze rol als leerkracht in die fase en we kunnen bepalen welke activiteiten ondersteunend zijn om het gestelde doel te bereiken.

In het schema houden we per fase ongeveer twee weken aan. De praktijk is vaak dynamischer en minder zwart-wit. De ene groep heeft langer nodig dan twee weken om een fase te doorlopen, voor de andere groep is die periode ruimschoots voldoende.

De cirkel vna groepsvorming kan als het ware opnieuw doorlopen worden wanneer er veranderingen plaatsvinden. Dit vraagt extra aandacht van de leerkracht.

VERKENNINGSFASE

De leerlingen zijn aan het verkennen bij wie wat mogelijk is. De leerlingen gaan voorzichtig met elkaar om, proberen eens wat uit en kijken hoe anderen daarop reageren. De meesten zijn nog wat afwachtend. Direct vanaf het begin moet duidelijk zijn welk gedrag gewenst is en wat de consequenties zijn wanneer leerlingen daaraan geen gevolg geven.

Beïnvloeden van de verkenningfase:	
Algemene onderwijsbehoeften van de groep	- Een leraar die leerlingen met elkaar in gesprek brengt - Een leraar die ieder kind het gevoel geeft gezien en gehoord te worden. - Ondersteuning bij het ontdekken van de leer- en leefomgeving.
Doel in deze fase	- Elkaar beter leren kennen - Afspraken voor de groep maken. - Duidelijkheid bieden over de werkwijze van de klas.
Rol van de leraar	- Individuele aandacht, persoonlijke interesse tonen in elke leerling. - Duidelijke doelen en verwachtingen stellen. - Duidelijke grenzen stellen en consequent handelen.

	- Feedback geven. - Voorbeeldgedrag vertonen.
Activiteiten	- Inrichten van een goede leeromgeving. - Doelenbord inzetten, gebruiken maken van weekdoelen, formuleren wie wat moet doen. - Beloning via classdojo. - Cohesie- activiteiten; kennismakingsactiviteiten, Teambouwes, Klasbouwers, Silly sports (dagelijks inplannen in rooster). - Normactiviteiten: - o Week 1: elke dag een startvergadering - o Klassenvergadering 1

POSITIONERINGSFASE

Deze fase is belangrijk bij het worden van een echte groep. Het wordt steeds duidelijker welke invloed en welke rol leerlingen hebben in de groep. De onderlinge verhoudingen worden bepaald. Leerlingen zijn op zoek naar elkaar grenzen én naar die van de leerkracht.

Beïnvloeden van de positioneringsfase:	
Algemene onderwijsbehoeften van de groep	- Hulp bij het bepalen van ieders positie in de groep - Een leraar die aandacht besteedt aan het omgaan met conflicten. - Activiteiten die pestgedrag voorkomen. - Groepsleden die respect hebben voor elkaar, elkaars mening en karakter. - Een leraar die aandacht besteedt aan de regels, afspraken, routines en gedragsverwachtingen.
Doel in deze fase	- Duidelijkheid krijgen over de organisatie binnen de groep. - Duidelijkheid scheppen over welke norm er met elkaar gehanteerd wordt.
Rol van de leraar	- Zie vorige fase. - Model staan voor datgene wat je wenst van de leerlingen. - Uitleg geven aan leerlingen over welk gedrag gewenst is en waarom. - Leerlingen bekrachtigen in het gewenste gedrag. - Ruimte bieden om leerlingen zelf een oplossing voor problemen te laten bedenken. - Vertrouwen uiten. - Opnieuw bekijken en borgen van de groepsafspraken. - Consequent hanteren van de regels en afspraken in de klas.
Activiteiten	- Regelgestuurd werken aan gedrag: uitleg van de afspraken en regels en hier consequent in handelen. - Gestructureerde didactische werkvormen gebruiken (coöperatief leren.) - Doelenbord inzetten, gebruiken maken van weekdoelen, formuleren wie wat moet doen. - Beloning via classdojo. - Cohesie- activiteiten; kennismakingsactiviteiten, Teambouwes, Klasbouwers, Silly sports (dagelijks inplannen in rooster). - Normactiviteiten: - o Klassenvergadering 2 - o Klassenvergadering 3

GROEPSNORMENFASE

De onderlinge verhoudingen zijn nu duidelijk geworden. Leerlingen weten hoever ze bij de verschillende groepsleden kunnen gaan en daar houden ze rekening mee.

Beïnvloeden van de groepsnormenfase:	
Algemene onderwijsbehoeften van de groep	- Een leraar die duidelijk is. - Een leraar die vasthoudt aan regels, routines en gedragsverwachtingen. - Een leer- en leefomgeving die veilig is.
Doel in deze fase	- Afspraken en consequenties vastleggen. - Conclusies over afspraken en consequenties delen met elkaar.
Rol van de leraar	- Zie vorige fases. - Alert zijn. - Problemen voorspellen. - Problemen bespreekbaar maken. - Afspraken levend houden.
Activiteiten	- Gestructureerde didactische werkvormen gebruiken (coöperatief leren.) - Doelenbord inzetten, gebruiken maken van weekdoelen, formuleren wie wat moet doen. - Beloning via classdojo. - Cohesie- activiteiten; kennismakingsactiviteiten, Teambouwes, Klasbouwers, Silly sports (dagelijks inplannen in rooster). - Normactiviteiten: - o Klassenvergadering 4 - o Klassenvergadering 5 (contract)

UITVOERINGSFASE

Beïnvloeden van de uitvoeringsfase:	
Algemene onderwijsbehoeften van de groep	- Een leer- en leefklimaat waarin plezier, rust en orde het uitgangspunt vormen. - Activiteiten die uitdagen tot samenwerken. - Een leraar die ieders talent tot bloei laat komen.
Doel in deze fase	- Vasthouden van een positief gevoel in de groep.
Rol van de leraar	- Zie vorige fases. - Zorgvuldige conflicthantering. - Sympathieke, helpende, sturende 'buitenstaander'.
Activiteiten	- Gestructureerde didactische werkvormen gebruiken (coöperatief leren.) - Doelenbord inzetten, gebruiken maken van weekdoelen, formuleren wie wat moet doen. - Beloning via classdojo. - Cohesie- activiteiten; kennismakingsactiviteiten, Teambouwes, Klasbouwers, Silly sports (dagelijks inplannen in rooster) - Klassenvergadering (bijvoorbeeld over sinterklaasviering, schoolreisje, toneelstuk, klassenavond, sporttoernooi, enz). - Herhalen van de startvergadering (bijvoorbeeld na de Kerst- of meivakantie of bij de komst van een nieuwe leerling/ leraar).

AFSCHEIDSFASE

Beïnvloeden van de afscheidsfase:	
Algemene onderwijsbehoeften van de groep	- Een leraar die leerlingen voorbereidt op het eventuele naderende afscheid. - Een pedagogisch groepsklimaat waarin de sfeer tot aan het eind plezierig is.
Doel in deze fase	- Leerlingen nemen op positieve wijze afscheid van elkaar.
Rol van de leraar	- Zie vorige 4 fases. - Ruimte geven om gevoelens bespreekbaar te maken. - Organiseren van 'speciale' activiteiten, gericht op het nemen van afscheid.
Activiteiten	- Beloning via classdojo. - Cohesie- activiteiten; Teambouwes, Klasbouwers, Silly sports (gevarieerd aanbod door de week heen). - Activiteiten gericht op het terugkijken naar het afgelopen jaar en vooruitkijken naar het volgende jaar. - Afscheidsvergadering indien gewenst.

SAMENVATTEND

verkenningfase	week 1	startvergadering (vijf dagelijkse sessie)	Wat voor groep willen we zijn?	hfd. 9
	week 2	klassenvergadering 1	Wat gaat er goed in onze groep?	hfd. 10
positioneringsfase	week 3	klassenvergadering 2	Afspraken m de gang van zaken goed te laten verlopen: de routines in de klas.	hfd. 11
	week 4	klassenvergadering 3	Afspraken over hoe we met elkaar omgaan. Je komt hier terug op afspraken die gemaakt zijn in de startvergadering	hfd. 12
normeringsfase	week 5	klassenvergadering 4	Beloningen en consequenties. In deze vergadering ga je met leerlingen na hoe de beloningen en consequenties werken.	hfd. 13
	week 6	klassenvergadering 5	Contract. Dit is niet echt een vergadering, maar meer een viering waarbij de afspraken worden bezegelt.	hfd. 14

VERVOLGAFSPRAKEN

In het boek “Goed van Start” wordt er gesproken van de consequentieladder. Deze hanteren wij niet op Ter Tolne.

Wanneer leerlingen zich niet aan de gemaakt afspraken houden, wordt er contact met ouders opgenomen. Hiervan wordt ook een aantekening gemaakt in ParnasSys.

In november wordt ZIEN ingevuld. Voor alle leerlingen wordt vraag 1 t/m 8 ingevuld. Dit is het onderdeel betrokkenheid en welbevinden. Zodra een leerling rood scoort op één van de onderdelen, worden de vragen voor deze leerling allemaal ingevuld.

Daarna wordt een groepsplan gedrag opgesteld. Het groepsplan gedrag wordt geëvalueerd in mei wanneer ZIEN weer wordt ingevuld.

KWINK

Kwink wordt in elke groep gegeven. De les duurt per week 45-60 minuten les te geven. De les kan ook gesplitst worden.

Jaarplanning Kwink 2022-2023

jaargang 9

Les	Groepsfase	Competentie	Lesinhoud OB	Lesinhoud MB + BB	Koppeling met Kwink-slag	Circus IK	Online	Zuid
1	Forming en norming	Besef van jezelf Besef van de ander	Verkennen van de nieuwe groep	Vertellen over jezelf en ontdekken wie je klasgenoten zijn			15/8	5-sep t/m 16-sep
2	Forming en norming	Keuzes maken	Bijdragen aan een veilige en fijne groep	Het creëren van een veilige groep door ruimte te geven aan de ander	De keuze-check		15/8	19-sep t/m 30-sep
3	Storming	Zelfmanagement	Tot rust komen als je boos of verdrietig bent	Tot rust komen als iets je te veel wordt	OB: De zelfontspanner MB/BB: De oversteek-techniek	x	15/8	3-okt t/m 14-okt
4	Storming	Relaties hanteren	Doen wat je zegt	De ander duidelijk maken wat je van hem verwacht		x	12/9	17-okt t/m 21-okt 31-okt t/m 4-nov
5	Performing	Besef van de ander	Complimenten geven	Aanvoelen wat de ander voelt en hoe hij zal reageren	Positief communiceren		10/10	7-nov t/m 18-nov
6	Performing	Besef van jezelf	Werken aan zelfvertrouwen				24/10	21-nov t/m 2-dec
7	Performing	Besef van de ander	Ontdekken en vieren van verschillen	Verschillen tussen klasgenoten herkennen en waarderen			7/11	5-dec t/m 16-dec
8	Performing	Zelfmanagement	Doorzetten in moeilijke situaties			x	21/11	19-dec t/m 23-dec 9-jan t/m 13-jan
9	Performing	Relaties hanteren	Vriendschap verkennen	Laten zien waar je voor staat als er gepest wordt	MB/BB: Code Help		5/12	16-jan t/m 27-jan
10	Performing	Keuzes maken	Eerlijk zeggen als er iets mis is gegaan	Weten wat je kunt doen als er iets mis is gegaan	De keuze-check		19/12	30-jan t/m 10-feb
11	Performing	Besef van jezelf	Kwaliteiten leren kennen	Weten hoe persoonlijke kwaliteiten bijdragen aan een prettige groep	Kwaliteitenkracht		16/1	13-feb t/m 17-feb 27-feb t/m 3-mrt
12	Performing	Besef van de ander	Elkaar nog beter leren kennen, wat gebeurt er buiten de klas	Begrijpen hoe de ander de wereld ziet			6/2	6-mrt t/m 17-mrt
13	Performing	Zelfmanagement	Hulp zoeken				20/2	20-mrt t/m 31-mrt
14	Performing	Relaties hanteren	Iemand helpen door te troosten		De oversteektechniek	x	6/3	3-apr t/m 14-apr
15	Performing	Keuzes maken	Kiezen met aandacht voor jezelf en de ander		De keuze-check		20/3	17-apr t/m 28-apr
16	Performing	Besef van jezelf	Het eigen gevoel verkennen en weten wat je kunt doen	Weten waardoor heftige emoties bij jezelf veroorzaakt worden	OB: De zelfontspanner MB/BB: De oversteek-techniek		3/4	8-mei t/m 19-mei
17	Performing	Besef van de ander	Non-verbaal gedrag herkennen en het eigen gedrag daarop afstemmen		Code Help		24/4	22-mei t/m 2-jun
18	Performing	Zelfmanagement	Gebruikmaken van tips die anderen geven	Gebruikmaken van de feedback van anderen		x	15/5	5-jun t/m 16-jun
19	Adjourning	Relaties hanteren	Samenwerken verkennen	Eigen taak/rol benoemen in samenwerking met anderen	Kwaliteitenkracht		30/5	19-jun t/m 30-jun
20	Adjourning	Keuzes maken	Complimenten geven aan jezelf	Terugkijken op het jaar met complimenten aan jezelf	Positief communiceren		5/6	3-jul t/m 14-jul